

Från vild- till folkrörelse-civil olydnad

Det finns en tendens att idealisera civil olydnad. Den framställs som om den verkade i sin ensamhet. Ensamma heroiska aktioner utan stöd från andra grupper skulle ha kraft i sig själv. Risker blir därmed att olydnaden förvandlas till individualistisk elitism. För att civil olydnad istället ska fungera demokratiskt och effektivt behöver den förankras i folkrörelser.

Till skillnad från USA och England där stora, etablerade organisationer arrangerar civila olydnadsaktioner har ickevåldet i Sverige inte haft så lätt att förankra sig i folkrörelser. Folkrörelser kan stödja civil olydnad på avstånd men många är rädda att bli inblandade i ickevåld.

Civil olydnad som inte förankras i folkrörelser motsvarar ett samhälle där fackförbund aldrig strejkar. Och där alla strejker därför blir vilda strejker. Strejker etablerar demokrati genom att verka med och i organisationer.

På motsvarande sätt etablerar civila olydnad demokrati genom att folkrörelseorganisationer är med och arrangerar aktionerna. De folkliga organisationerna kan genom sin bredd och mångfald se till att aktionernas riktlinjer, budskap och symboler fungerar som inbjudan och vädjan snarare än som avskräckande exempel.

Om en civil olydnads-grupp inte lyckas få med sig sin etablerade folkrörelseorganisation som arrangör bör den självreflexivt ompröva ifall den möjligen har övergivit den folkliga och demokratiska förankringen. I så fall uppstår flera möjligheter:

1. Som ensam grupp har den en demokratisk möjlighet att övertyga andra organisationer och medborgare genom att erbjuda bättre argument än deras.
2. Gruppen kan ändra aktionens utformning så att den förankras demokratiskt i andra organisationer.
3. Gruppen kan självkritiskt fundera på ifall den tills vidare borde avstå från att utföra olydnaden.

Det är tid att, även i Sverige, gå över från vild olydnad till folkrörelseorganiserad civil olydnad.

Per Herngren

2002 05 28, version 0.3

Referens

Per Herngren, [*Handbok i civil olydnad*](#), Albert Bonniers förlag, 1990.

Per Herngren, [*Civil olydnad – en dialog*](#), Lindelöws, 1999.